

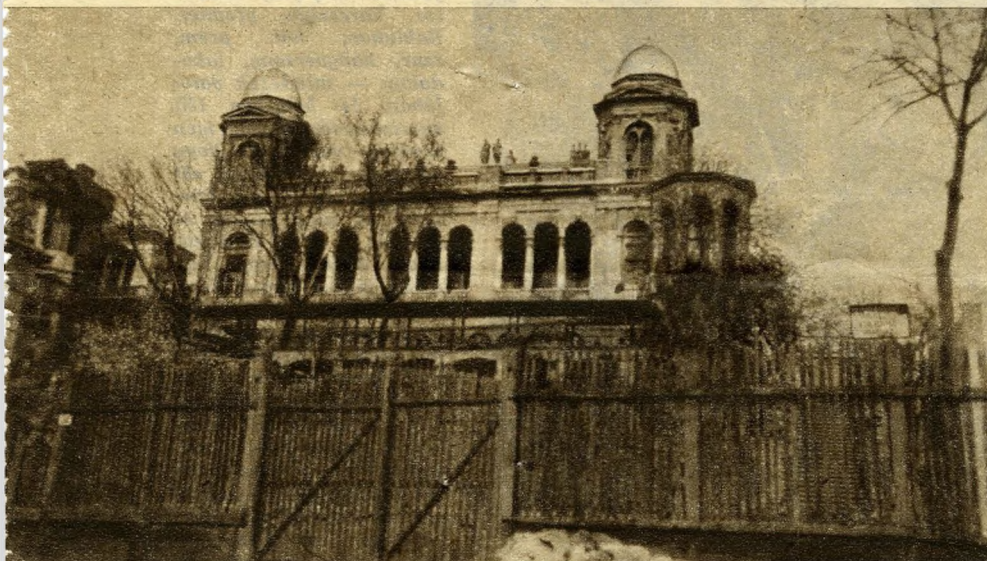
GÜL-BABA

„A BUDAI NAGYMUFTI HIVATALA TISZTELETTEL MEGHIVJA A RAMAZAN-ÜNNEPI MEGNYITÓ ISTENTISZTELETRE“

e szavak állottak a fehér kartonlapon, a szertartás helyéül szolgáló épület ormán a próféta ezüst félholddal himzett zöld zászlója leng, benn a teremben pedig polgári és katonai előkelőségek, piros fezes és fehér turbános mozlímok széksorai előtt a budai nagymufti virágos imaszőnyegen Kelet felé fordulva, arab nyelven olvassa a Koránt, míg mellette, saruit levetve,

az utóbbi időben nagyon is érdeklődnek nemcsak Gül Baba, de a többi török szentek iránt is, kik szintén Magyarországon vannak eltemetve. Ezek Gürsz-Elias Baba, ki a budaörsi temetőben és Indrisz Baba, aki Pécs mellett alussza örök álmát. Mindhárom szentéletü férfi nagy tiszteletben áll a törökök előtt, de különösen a beklási derwisrend megalapítója, Gül Baba, akinek tetteiről legendák terjedtek el, őt tartják a Rudas-, Rác-, Király- és Császár-fürdők megalapítójának, mint aki maga is

Ezt az alkalmat használta fel a budai mohamedán vallásköztség arra, hogy a párizslamita kongresszus figyelmét Budára felhívja s ez oly sikerrel járt, hogy a jeruzsálemi nagymufti indítványára Budát, mint az izlam szenthelyét s volt „fényes kaput“ elismerték, kimondották, hogy a rózsadombi Gül Baba- emlék fenntartandó, ott mecset építendő, valamint azzal kapcsolatban egy mohamedán főiskola (Collegium Islamiticum), melynek költségeit az izlam előteremti. Ennek terveit egy budai építész el is készítette s azokat el is fogadták. Ezzel kapcsolatban a kongresszus elnöke: Sekib Arszlán herceg, szíriai emir elvállalta a magyar izlámfelekezet legfőbb protektorátusát, maga is eljött Budára s felhívta az igazhitűeket, hogy minden erejükkel járuljanak hozzá a program megvalósításához. Elrendelte a zarándoklatot Gül Baba sirjához, azzal, hogy mindenki 1 arany piasztert adományozzon e célra: „Hullott a magyar és hullott a török 250 év előtt Gül Baba sirja körül, de most megbékélt és testvéri jobbot nyujt egymásnak s a magyar izlam ujra feltüzte ős Budumban a próféta zöldszinü zászlóját. Siessetek mohamedán testvérek a magyar testvérek támogatá-

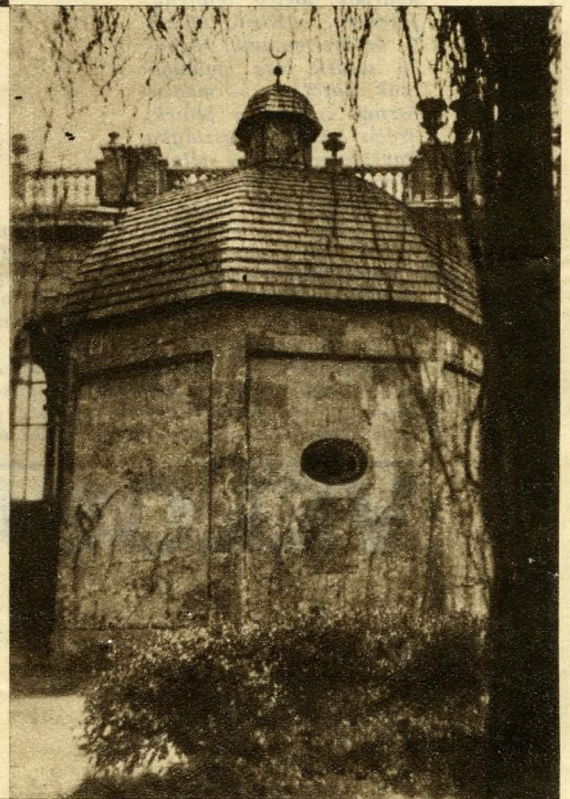
A rózsadombi Wagner-villa, melynek udvarán a türbe áll

térdeplő helyzetben, az imám hirtázza testét.

Igy ünnepli a „Gül Babáról elnevezett budai magyar mohamedán vallásköztség“ a szent Ramazan hónap nagybőjtöt, melyet február hó elején a Bajram-ünnep, az újév, Mohamed születése és halála napja s Gül Baba ünnepe követ. A pesti közönség a törökvilág e szentjéről legfeljebb annyit tud, hogy szerette a rózsákat s fenn a Rózsadombon van egy öreg sir, melyben hamva nyugszanak. De igen kevesen vannak, akik e siremléket meg is nézték, pedig hivatalosan is műemléknek van nyilvánítva. Ezzel szemben az izlám világában, különösen

fakasztott forrást a rácugrai erdőben, mely még ma is megvan. Mohamed próféta után az izlam szentjei közt a harmadik hely illeti meg Gül Babát s halálának tavalyi 250 éves évfordulóját mindenütt megünnepezték s a legelőkelőbb mohamedán lapok ezalkalomból fényképes cikkek keretében emlékeztek meg temetkezési helyéről, az ősi Budunról, mely valaha a Kalifátus és a seik-ül-islam székhelye is volt, s oly szent helynek számított, hogy a „hadzsi“ (zarándok) címét csak a muzulmán nyerhette el, ki Mekkán és Jeruzsálemben kívül Budunban is járt.

Gül- (Kel) Baba „türbe“-je

Feltámadása

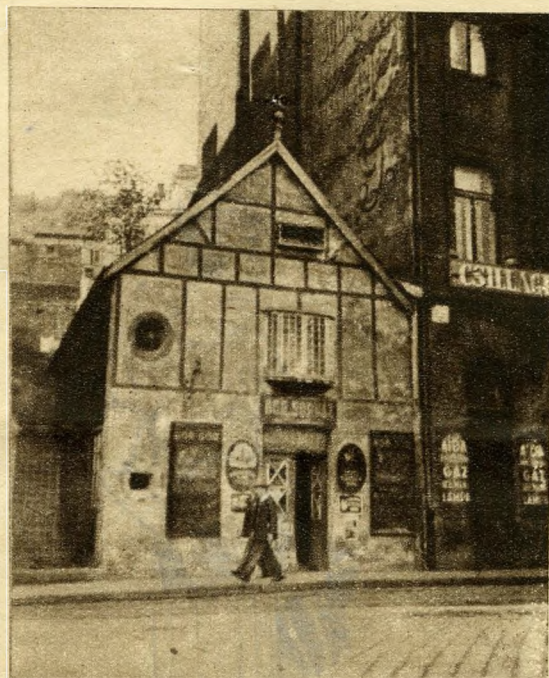
A Gül Baba-utca

sára, menjetek minél számosabban Budára, mert Gül Baba vár benneteket."

E felhívás az izlám egész világában óriás hatást keltett, az összes mohamedán lapok Beyrut, Bagdad, Lahore Kairó és Jeruzsálemben átvették s annak kapcsán vezetôhelyen foglalkoztak Magyarországgal az albán arabiai, szíriai, mezopotámiai, sőt jávai török lapok is. A magyarságot a keleti népek legműveltebb s a Nyugat szívében élő elöretolt őrseinek aposztrofálják s így számunkra a Gül Baba-probléma igen nagy jelentőséget és kihatást nyerhet nemcsak e népek rokoni érintkezésével kapcsolatos politikai és közgazdasági, de idegenforgalmi szempontból is. Annál sajnálatosabb, hogy hivatalos helyen még nem méltányolják eléggé e körülményt, sőt maga a „türbe" is elég elhanyagolt állapotban van. Az

odavezető lépcsők töredezettek, nincs külön ór, a kulcsokat nehezen lehet megtalálni, utmutatótábla nincs. Pedig állítólag egy amerikai 200.000 dollárért akarta már megvenni a siremléket s maradványokat és Kaliforniába szállítani...

A háboru előtt a főváros a Rózsadomb alsó platóján már megszavazott egy telket mecset céljára, 1917-ben a mecsetbizottság is megalakult, sőt török muzeum alapítása is terbe volt véve, melyre már sok anyag összegyűlt; ezt most a Nemzeti Muzeum, a Mezőgazdasági Muzeum s a Török Követség őrzi. Később azonban a telket parkirozták, a mecset építése is elmaradt, pedig Budán még ma is kb. 3000 muzulmán él és 5000 hősi halott fekszik a katonák temetőjében. Bécs és Berlin már régen megépítette a maga török mecset-

Gül Baba „háza"

jét s mennyivel inkább volna szükséges, hogy nálunk, a muzulmán Keletet a Nyugattal a testvériség révén összekötő szent sirnál hangozzék fel estéenként újra a müezzin szava: „Allah il P Allah, raszul ve Muhamed." Allah az egy Isten és Mohamed az ő prófétája.

Margittay Rikárd dr.

Zuzmara

(Hans Bucholz felv.)